

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/46/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3115218142
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 01. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2022:3115218142.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Škultétyovej a sudcov JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Denisa Vékonyho v spore žalobcu O., proti žalovanej I., o náhradu škody, na odvolanie žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 6. júla 2020, č. k. 14C/297/2015-113 takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II., IV. **p o t v r d z u j e .**

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie svojím rozsudkom konanie v časti o zaplatenie 9 743,12 eur zastavil (výrok I.), žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 1 000,- eur a titulom náhrady majetkovej škody sumu 601,16 eur, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok II.), vo zvyšku žalobu zamietol (výrok III.). Súčasne o trovách konania rozhodol tak, že žalovanému náhradu trov konania nepriznal (výrok IV.).

2. Súd prvej inštancie sa ako prvoradou zaoberal námietkou žalovanej, že nie je oprávnená v uvedenej veci konať za štát a konštatoval, že okruh orgánov verejnej moci zodpovedajúcich za škodu v trestnom konaní je stanovený v § 4 zákona č. 514/2003 Z. z., pričom ide o orgán, ktorý nezákonné rozhodnutie vydal, alebo ktorého nesprávnym úradným postupom škoda vznikla. Z dikcie citovaného zákonného ustanovenia je zrejmé, že zákonodarca zodpovednosť rozdelil medzi tri subjekty: a) Ministerstvo spravodlivosti SR (§ 4 ods. 1 písm. a) prvý bod), b) Ministerstvo vnútra SR (§ 4 ods. 1 písm. b)) a c) Generálnu prokuratúru SR (§ 4 ods. 1 písm. f)), a to z pohľadu priebehu trestného konania a jednotlivých štádií, ktoré ho tvoria. V prípade trestného konania za zákonnosť prípravného konania je primárne zodpovedný prokurátor a vyšetrovateľ (výnimočne súd, ak rozhoduje v prípravnom konaní) a za zákonnosť súdnej fázy trestného konania súd, ktorý práve v tejto časti konania vykonáva samostatné trestné konanie, v rámci ktorého môže dôjsť k nezákonnému úradnému postupu alebo rozhodnutiu. Žalobca v danej veci uplatňoval nárok na náhradu škody, ktorá mu vznikla v dôsledku vznesenia obvinenia a podania obžaloby, teda za fázu, v ktorej primárne zodpovednosť nesie prokurátor. Z tohto dôvodu súd prvej inštancie dospel k záveru, že v mene štátu zodpovedá za vzniknutú škodu I., s ktorou pokračoval v konaní.

3. Pokiaľ ide o žalovaným namietanú neexistenciu zodpovednosti štátu za škodu v prípade oslobodzujúceho rozsudku v trestnej veci súd prvej inštancie v súlade s princípom právnej istoty (článkom 2 ods.2 CSP) poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít uvedenú v uznesení Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo/66/2018 zo dňa 21.11.2018, kde dovolací súd priamo odkazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 18. augusta 2010 sp. zn. 4 MCdo 15/2009 (R 37/2014). Právna veta rozhodnutia znie: „Zmyslu a účelu § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z.z. o

zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov zodpovedá interpretácia tohto ustanovenia, v zmysle ktorej rovnaké dôsledky ako zrušenie nezákonného uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, má tiež rozhodnutie o zastavení trestného stíhania vydané z dôvodu, že sa nepotvrdil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným“. Poukázal na ďalšie rozhodnutia najvyšších súdnych autorít (rozhodnutia NS SR z 30. januára 2011 sp. zn. 4 Cdo 54/2011, z 12. decembra 2012 sp. zn. 7 Cdo 145/2011, z 19. júna 2013 sp. zn. 7 Cdo 87/2012 a z 19. februára 2014 sp. zn. 7 MCdo 27/2012), ktoré spočívajú na právnych záveroch zodpovedajúcich záverom ústavného súdu, ktorý v rozhodnutí zo 7. júla 2016 sp. zn. I. ÚS 320/2016 konštatoval, že „nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania“, a ktorý k tomu v ďalšej časti svojho rozhodnutia dodal, že „pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia, resp. postupu orgánu činného v trestnom konaní, nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Ústavný súd konštatuje, že ak bolo trestné stíhanie konkrétnej osoby zastavené z dôvodu, že sa skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, nestal, že skutok nie je trestným činom, resp. že skutok nespáchal obvinený, uznesenie, ktorým bolo obvinenému obvinenie vznesené a tiež aj záväzný pokyn prokurátora na vznesenie obvinenia (ak bolo obvinenie vznesené na základe pokynu prokurátora) sú vždy nezákonné, zasahujúce do základných práv jednotlivca“. Od publikovania judikátu R 37/2014 sa rozhodovacia prax najvyššieho súdu ustálila (nie je rozdielna) v tom, že vtedy, keď došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby (prejednávany prípad), treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa preto posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom zákonosti začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania.“ V zmysle ustálenej rozhodovacej praxe je teda táto námietka žalovaného nedôvodná.

4. Súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania zistil, že žalobcovi nepochybne v súvislosti s trestným konaním vo veci ČVS:V.-XXX/OEK-TN-XXXX Jv zo dňa 29.06.2009, podaním obžaloby a konaním na Okresnom súde Trenčín spod sp. zn. 2T/11/2010 a Krajskom súde v Trenčíne vznikla majetková škoda, spočívajúca v zmenšení jeho majetku o sumu 997,56 eur (uplatnenú žalobou a v tomto rozsahu so žalovaným predbežne prerokovanú), ktorú uhradil zvolenému obhajcovi S. S. J. na základe faktúry XXXX/X v 2 splátkach dňa 01.04.2010 po 500,- eur a dňa 16.12.2013 po 497,56 eur, o čom predložil príjmové pokladničné doklady. Táto škoda je v priamej príčinnej súvislosti s trestným konaním, vedúcim k oslobodeniu spod obžaloby a trovy konania by žalobcovi neboli vznikli, ak by nebol trestne stíhaný a obžalovaný z uvedenej trestnej činnosti.

5. Súd prvej inštancie považoval za skutočnú škodu len účelne vynaložené a podložené trovy trestného konania vo výške 601,16 eur (viď bod 43., 44., 45. odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie) a túto škodu zaviazal žalovaného uhradiť, vo zvyšku nárok nepovažoval za dôvodný a žalobu v prevyšujúcej časti majetkovej škody zamietol.

6. Pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu uplatnenú žalobcom vo výške 10 000,- eur, súd prvej inštancie dospel k záveru, že dostatočným zadosťučinením, vzhľadom na ujmu spôsobenú žalobcovi nezákonným rozhodnutím, nemožno považovať len samotné konštatovanie porušenia práva, ale je nutné priznať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, pričom pri stanovovaní primeranej výšky sa súd riadil kritériami v § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. Pokiaľ ide o osobu poškodeného, tento bol ženatý, mal dobrú povesť, žil/ žije usporiadaným rodinným životom, nikdy nebol trestne stíhaný a to ani za priestupok a má čistý trestný register. V čase začatia trestného stíhania pracoval ako stavbyvedúci a manželka mu vytvárala potrebné rodinné zázemie a poskytovala podporu v ťaživých životných situáciách, ktorým nepochybne trestného stíhania bolo. Jeho deti ani manželka neverili, že sa skutku, ktorý mu bol kladený za vinu dopustil a je predpoklad, že vo vzťahu k vznesenému obvineniu vzhľadom na jeho predchádzajúci bezúhonný život a nekonfliktné správanie vnímalo aj širšie okolie (susedia a pod.). Manželka ho neopustila ani vtedy, keď sa jeho správanie v dôsledku trestného stíhania zmenilo (bol nekomunikatívny, podráždený, duchom neprítomný, nevedel sa sústrediť). Z okolností, z akých sa začalo trestné stíhanie, je zrejmé, že osoby, o ktoré sa polícia primárne zaujímala a ktoré si prišla vyzdvihnúť v domácom prostredí (policajnými vozidlami) nebol žalobca, ale jeho syn C. a W. U.. Verejnosť sa teda o skutku, ktorý bol žalobcovi kladený za vinu, mohla dozvedieť primárne od jeho osoby, alebo jeho

rodiny a žalobca tak mal možnosť týmto osobám vysvetliť svoje vnímanie skutku, za ktorý bol stíhaný. O trestnom stíhaní žalobcu sa verejnosť nemala ako dozvedieť, pretože žalobca nebol stíhaný väzobne, polícia ho neodviedla priamo z domu, ale vypočúvali ho na základe predvolania. Za policajnej asistencie bol na výsluch prevezený jeho syn C. a ten to okoliu zatajil, prečo si po neho prišla polícia, z čoho vyplýva, že nebola snaha hovoriť o rodinných problémoch s cudzími ľuďmi. Z výsluchu svedkov sa jednoznačne nepreukázalo, že po začatí trestného stíhania sa vzťahy medzi žalobcom a jeho okolím zásadne zmenili, že bol považovaný za „nebezpečného kriminálnika“, resp. stigmatizovaný okolím. Žalobca pracoval aj po začatí trest. stíhania naďalej v domovej správe, z funkcie odišiel na vlastnú žiadosť a už v roku 2011 sa s manželkou odsťahovali do inej obce, kde ich nepoznali. Manželka žalobcu nepotvrdila výpoveď svedka K.. O. V. ml., že sa sťahovali pre trestné stíhanie žalobcu s tým súvisiace a zhoršené vzťahy s okolím. Dôvodom bola skutočnosť, že manželka žalobcu chcela vždy bývať v chalupe a tvrdila, že susedom v bytovke bolo za nimi ľúto, lebo žalobcu tam mali radi. V obci I., kam sa presťahovali, sa žalobca teší veľmi dobrej povesti, zo zamestnania neodišiel v dôsledku problémov so zamestnávateľom v priamej príčinnej súvislosti s trest. stíhaním, ale na vlastnú žiadosť a stal sa živnostníkom. V konaní sa nepreukázalo, že by sa trestné stíhanie žalobcu nejako podpísalo na poklese jeho zárobkov v rámci živnostenského podnikania, kvôli tomu, že by bol obchodnými partnermi považovaný za „kriminálnika“ a ničím nebolo podložené, že by ktokoľvek s ním odmietol obchodne spolupracovať kvôli trestnému stíhaniu. Vzhľadom k dôkaznej núdei nemal žalobca dôvod sa domnievať, že by bol odsúdený ako bezúhonný na nepodmienečný trest odňatia slobody, čo mu nepochybne musel vysvetliť už jeho právnik S.. N. a tiež S.. J.. Priama príčinná súvislosť medzi zlým zdravotným stavom žalobcu - jeho srdcovým kolapsom dňa 01.05.2013 a trestným stíhaním tiež nebola preukázaná, nakoľko žalobca mal stresujúce zamestnanie ako stavbyvedúci od roku 2005, po práci sa ešte angažoval v správe bytového domu, čo tiež bolo psychicky náročné, mal už po 50-tke a invalidným sa nestal v dôsledku choroby srdca, ale dorzalgie, čo je poškodenie chrbtice. Z týchto dôvodov mal súd prvej inštancie za to, že žalobca okrem psychických problémov a nepohody v dôsledku stresov z eventuálnych následkov trestného konania, trvajúceho cca 3,5 roka (do oslobodzujúceho rozsudku vyhláseného dňa 23.11.2012) neuniesol dôkazné bremeno a nepreukázal žiadne závažné následky, ktoré mu mali v tejto súvislosti vzniknúť v súkromnom živote, pracovnom živote a v spoločenskom uplatnení. Treba v tejto súvislosti poukázať na to, že sa do tejto situácie žalobca dostal sám tým, že sa zamiešal do obchodných sporov dvoch dospelých, ktoré sa ho netýkali a to z vlastnej iniciatívy, hoci syn C. mu povedal, aby sa do toho nemiešal a p. T. mu pri prvom telefonáte tiež povedal : „čo sa do toho stará“ (výpoveď žalobcu v trestnom spise 2T 11/2010 na strane 35). Vzhľadom na tieto skutočnosti súd prvej inštancie považoval za primerané finančné zadostučinenie za psychické následky žalobcu sumu 1.000,- eur a vo zvyšku nárok ako nepreukázaný zamietol. Lehotu na plnenie vzhľadom na výšku priznanej sumy súd určil na 3 dni od právoplatnosti rozsudku (§ 232 ods.3 C.s.p. veta prvá).

7. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 3 ods. 1, 2, § 4 ods. 1 písm. f), § 15 ods. 1, § 16 ods. 1, 4, § 17 ods. 1, 2, 3, 4, § 18 ods. 1, 3 zákona č. 514/2003 Z. z., § 189 ods. 1 Trestného zákona, vyhláškou č. 655/2004 Z. z., o trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, § 256 ods. 1 CSP.

8. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie žalovaná a domáhala sa, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne a o trovách konania vysloví, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. Uviedla, že pokiaľ dôkazy v prípravnom konaní nasvedčujú vine obvineného a nie je možné prijať jednoznačný záver, že skutok sa nestal, nie je trestným činom, alebo ho nespáchal obvinený, je prokurátor v zmysle trestného procesného predpisu povinný podať na obvineného obžalobu, čím sa dostáva trestné konanie do svojej druhej časti, teda ku konaniu pred súdom, k čomu došlo i v danom trestnom konaní. Prokurátor však nezodpovedá za výsledky trestného konania pred súdom, v rámci ktorého súd samostatne vykonáva vlastné dokazovanie na hlavnom pojednávaní a ak v konaní pred súdom nastane nová okolnosť, ktorú nebolo možné v prípravnom konaní predvídať, má súd možnosť, aby obžalovaného spod obžaloby oslobodil, ak vznikli úplne nové pochybnosti o jeho vine, ktoré nemohli byť v prípravnom konaní prokurátorovi známe, čo sa týkalo i trestnej veci žalobcu. Z tohto dôvodu nemožno prisvedčiť názoru súdu prvej inštancie, že žalobcovi (obžalovanému) pokiaľ bol spod obžaloby oslobodený, patrí právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím príslušného štátneho orgánu. Vydanie uznesenia o vznesení obvinenia nemožno bez ďalšieho považovať za nezákonné, resp. odporujúce zákonu iba z dôvodu, že v čase jeho vydania existujúca pravdepodobnosť o spáchaní určitého skutku konkrétnou osobou sa neskôr z rôznych dôkazov nepotvrdila (nález Ústavného súdu

SR sp. zn. II. ÚS 163/2013). Zdôraznil, že súd prvej inštancie obžalobu prokurátora riadne prijal a túto následne z dôvodu určitých procesných pochybení „od stola“ neodmietol a ani po jej podaní bez ďalšieho dokazovania trestné stíhanie nezastavil, dokonca vydal trestný rozkaz, v ktorom uznal vinu žalobcu, čím potvrdil správnosť jej podania. Až po rozsiahlom dokazovaní súd prvej inštancie skonštatoval, že v dôsledku rozporu niektorých výpovedí nemožno žalobcovi jednoznačne v rámci skutku kladenému mu za vinu presne a nad všetku pochybnosť určiť, že tento žalovaný skutok obžalovaný spáchal. Nekonštatoval však, že predmetné zistenia už boli, resp. sa dali zistiť v rámci prípravného konania, ktoré bolo ukončené podaním obžaloby na žalobcu. Preto nesúhlasí s argumentáciou súdu prvej inštancie, že platí akási zvláštna zásada „automatickej náhrady“ v prípade, ak bude navrhovateľ oslobodený spod obžaloby v súvisiacej trestnej veci. Nebolo preukázané, že by prokuratúra porušila základné zásady a pravidlá trestného konania v rámci prípravného konania, čím by tak vydala zjavne nezákonné a arbitrálne rozhodnutie o určení viny u obvineného v prípravnom konaní, čo by malo za následok odôvodnenú a vecnú kritiku takéhoto postupu v rámci konkrétnych súdnych rozhodnutí po podaní obžaloby. Z týchto dôvodov nedošlo k nezákonnému trestnému stíhaniu zo strany orgánov činných v trestnom konaní (policajť a prokurátor) a je nedôvodné, aby orgány prokuratúry zastupujúce štát nahrádzali žalobcovi trovy obhajoby v trestnom konaní, navyiac, ak sa jednalo o prípad, kde nebol stanovený dôvod povinnej obhajoby. Pokiaľ ide o náhradu nemajetkovej ujmy, nie je zrejmé, na základe čoho súd dospel k sume 1 000,- eur. Poukázala na bod 48. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie a dôvodila, že trestné stíhanie síce trvalo cca tri a pol roka, ale je potrebné uviesť, že orgány činné v trestnom konaní (policajť a prokurátor) vec právoplatne, teda od vznesenia obvinenia žalobcovi do podania obžaloby, vybavili v lehote cca 7 mesiacov, čo je štandardná lehota pre uzatvorenie vyšetrovania pri tomto druhu trestnej činnosti. Po podaní obžaloby už orgány prokuratúry nemajú žiaden zásadný vplyv ani možnosť na ovplyvňovanie dĺžky konania súdom a nezodpovedajú za čas od 25.01.2010 do 19.11.2013, kedy predmetná vec už bola súčasťou súdneho konania. V súvislosti s dĺžkou konania v tejto trestnej veci mohol žalobca využiť iné prostriedky nápravy a požadovať zadosťučinenie, teda obrátiť sa s podnetom na Ústavný súd SR. Tvrdenia, že bol nervózny počas súdneho konania, neboli okrem subjektívnych výpovedí členov jeho rodiny ničím konkrétnym preukázané, žalobca nepredložil žiadne lekárske správy, resp. potvrdenia od psychológa, že by v rozhodnom období vyhľadal lekársku pomoc (psychiater), resp. inú pomoc (psychológ). Ukladať niekomu povinnosť na náhradu škody len preto, že protistrana bola „nervózna“ v určitom období bez ďalších relevantných podkladov (lekárskych správ a pod.) považovala za rozporné s princípmi právnej istoty, ktorých zakotvenie je tiež upravené v čl. 1 ods. 1 prvá veta Ústavy SR. Poukázala i na skutočnosť, že žalobca si trestné stíhanie privodil v podstate sám, čo konštatoval i súd prvej inštancie, keď sa bezdôvodne staral do obchodných sporov iných dospelých osôb, a teda orgány činné v trestnom konaní nemali inú možnosť len ako ďalej riadne žalobcovia konanie v rámci trestného konania preverovať.

9. Žalobca, ktorému bolo odvolanie žalovaného doručené prostredníctvom jeho pôvodného zástupcu, sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadril.

10. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 Civilného sporového poriadku (zákon č. 160/2015 Z. z. - ďalej len „CSP“) bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutom výroku II. a súvisiacom výroku IV. o trovách konania ako vecne správny potvrdiť podľa § 387 ods. 1, 2 CSP.

11. Rozsudok súdu prvej inštancie nebol odvolaním žalovanej spochybnený vo výroku, ktorým bolo konanie v časti o zaplatenie 9 743,12 eur zastavené (výrok I.) a vo výroku, ktorým bola žaloba vo zvyšku zamietnutá (výrok III.), v týchto výrokoch rozsudok súdu prvej inštancie nadobudol právoplatnosť a odvolací súd sa ich nedotýkal.

12. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce námietky, ktoré boli v odvolaní žalovanou vznesené a v plnom rozsahu sa stotožňuje so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, vyhodnotil dôkazy v konaní vykonané každý jednotlivito a všetky vo vzájomnej súvislosti, odôvodnil, z akých dôvodov a ktoré tvrdenia strán sporu mal za preukázané a ktoré nie, uviedol svoje skutkové zistenia, ktoré z dokazovania vyplynuli a na vec aplikoval správne právne predpisy, ktoré i správne vyložil. Rozhodnutie súdu prvej inštancie zodpovedá požiadavkám ust. § 220 CSP. Námietky žalovanej uvedené v podanom odvolaní, ktoré boli totožné s námietkami, ktoré uplatnila pred súdom prvej inštancie a s ktorými sa súd prvej inštancie dôsledne zaoberal a výstižne a správne sa s nimi vysporiadal, nemohli privodiť zmenu napadnutého rozsudku.

Ani v odvolacom konaní neboli preukázané ani tvrdené také skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok odlišné rozhodnutie vo veci. Z tohto dôvodu si odvolací súd osvojil dôvody napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a v podrobnostiach na ne v zmysle § 387 ods. 2 CSP v napadnutej časti poukazuje.

13. Odvolací súd zdôrazňuje, že rozhodnutie všeobecného súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu tvorí jedno konanie a vzhľadom ku skutočnosti, že žalovaná v podanom odvolaní žiadne nové námietky, s ktorými by sa súd prvej inštancie nebol vysporiadal, neuviedla, považoval za potrebné na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie uviesť len nasledovné:

14. Žalovaná v podanom odvolaní tvrdila, že nezodpovedá za výsledky trestného konania pred súdom, ktorý v rámci konania vykonáva vlastné dokazovanie na hlavnom pojednávaní a pokiaľ nastane nová okolnosť, ktorú nebolo možné v konaní predvídať, má možnosť obžalovaného spod obžaloby oslobodiť, čo však neznamená automatické právo na náhradu škody.

15. Odvolací súd zdôrazňuje, že z rozhodovacej činnosti najvyšších súdnych autorít vyplýva, že nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov účinného od 1. júla 2004 (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“). Zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola odčinená a dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania.

16. Je potrebné zdôrazniť, že v materiálnom právnom štáte musí štát niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ak nimi zasiahol do základných práv občana. Samotná skutočnosť, že je v právomoci orgánu činného v trestnom konaní vydať záväzný pokyn na vznesenie obvinenia, resp. vzniesť obvinenie z trestného činu konkrétnej osobe, neznamená, že táto právomoc môže byť vykonávaná v rozpore so zákonom. Pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia, resp. postupu orgánu činnom v trestnom konaní, nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Ak bolo trestné stíhanie konkrétnej osoby zastavené z dôvodu, že sa skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, nestal, že skutok nie je trestným činom, resp. že skutok nespáchal obvinený, uznesenie, ktorým bolo obvinenému obvinenie vznesené a tiež aj záväzný pokyn prokurátora na vznesenie obvinenia (ak bolo obvinenie vznesené na základe pokynu prokurátora) sú vždy nezákonné, zasahujúce do základných práv jednotlivca (rozhodnutie I. ÚS 320/2016).

17. Je nesporné, že povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní je vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do základných práv. V tejto situácii nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Z týchto dôvodov nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania je potrebné posudzovať ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, keď základným meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia a vedenia trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania.

18. Vzhľadom na uvedené odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie uzatvára, že nárok žalobcu na náhradu majetkovej škody (účelne vynaložené trovy právneho zastúpenia žalobcu v trestnom konaní) spôsobenej nezákonným rozhodnutím žalovanej o začatí trestného stíhania, o vznesení obvinenia a podaní obžaloby, bol dôvodný. Pokiaľ ide o výšku náhrady majetkovej škody podrobne súdom prvej inštancie zdôvodnenej v bodoch 43 až 45 odôvodnenia jeho rozsudku, táto nebola žalovanou vecne spochybnená a odvolací súd sa po preskúmaní rozsahu priznanej náhrady škody s rozhodnutím súdu prvej inštancie stotožňuje (§ 387 ods. 2 CSP).

19. Z ust. § 17 zákona č. 514/2003 Z. z. vyplýva i právo na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom pri výkone moci za podmienok stanovených zákonom, t. j. vtedy, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Zákonodarcu stanovil niektoré kritériá na určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch ako ja hornú hranicu výšky náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú možno priznať tak, že „výška nemajetkovej ujmy nemôže presiahnuť výšku odškodnenia obete násilného trestného činu“. Je nesporné, že na vznik práva na náhradu nemajetkovej ujmy musia byť nevyhnutne súčasne naplnené tri základné predpoklady, ktorými sú nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávny úradný postup, existencia nemajetkovej ujmy a kvalifikovaná príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom a vznikom nemajetkovej ujmy, pričom v prípade nemajetkovej ujmy musí byť navyš zrejme, že samotné konštatovanie porušenia práva je nedostatočné. Existencia ujmy a príčinná súvislosť medzi ňou a nesprávnym úradným postupom musí byť tvrdená a preukázaná.

20. Žalovaná vytýkala súdu prvej inštancie, že jej rozhodnutie o priznaní nemajetkovej ujmy nie je dostatočne odôvodnené.

21. Odvolací súd poukazuje na bod 48. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, v ktorom sa nárokom žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy dôsledne zaoberal. Je pravdou, že vzhľadom ku skutočnosti, že žalobca uplatňoval nárok na náhradu nemajetkovej ujmy pôvodne vo výške 19 000,- eur, po čiastočnom späťvzati vo výške 10 000,- eur, sa súd prvej inštancie prioritne zameril na odôvodnenie svojho rozhodnutia, ktorým žalobcom uplatnený nárok v rozsahu 9.000,- eur zamietol a priznal mu náhradu nemajetkovej ujmy len vo výške 1 000,- eur. Konštatoval však, že sa riadil kritériami stanovenými v ust. § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. a dospel k záveru, že nárok na priznanie nemajetkovej ujmy je dôvodný, avšak nie v rozsahu, ktorý uplatňoval žalobca. Poukázal na osobu žalobcu, na jeho dobrú povesť, ktorý nikdy nebol trestne stíhaný ani za priestupok, ani trestný čin, riadne pracoval, mal potrebné rodinné zázemie, že viedol bezúhonný život a jeho správanie bolo nekonfliktné. Jeho správanie sa zmenilo po dôsledku trestného stíhania, pričom je zrejme, že manželka a jeho rodina ho neopustila, neprišiel o svoju prácu, nedošlo k poklesu jeho zárobku. Nebola preukázaná ani súvislosť medzi zhoršeným zdravotným stavom žalobcu po vznesení obvinenia ani jeho invalidita. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie mal za to, že bolo preukázané, že okrem psychických problémov a nepohody v dôsledku stresov v eventúálnych následkov trestného konania, ktoré trvalo tri a pol roka, nemal žalobca žiadne závažné následky ani v súkromnom, pracovnom, ani v spoločenskom uplatnení, preto za primerané finančné zadostučinenie za psychické následky žalobcu považoval sumu 1 000,- eur.

22. Vzhľadom na uvedené odvolací súd zastáva názor, že nie je možné konštatovať, že súd prvej inštancie svoje rozhodnutie o priznaní nemajetkovej ujmy neodôvodnil riadne. Na zdôraznenie správnosti jeho rozhodnutia odvolací súd udáva, že niet sporu o tom, že každé trestné stíhanie, predovšetkým osoby bezúhonnej, žijúcej v rodinnej zhode, ovplyvňuje jeho osobný život, na ktorú je síce potrebné sa pozeráť do právoplatnosti rozsudku ako na nevinného, ale samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého bezúhonného človeka. Už samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, o to viac, keď sa jeho nevina zo skutku preukáže.

23. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie konštatuje, že samotné ustálenie porušenia práva žalobcu nie je dostatočným zadostučinením vzhľadom na ujmu (psychickú ujmu, zmeny v správaní žalobcu - nekomunikatívnosť, podráždenosť, nesústredenosť a pod.) spôsobenú nezákonným rozhodnutím, a preto mu vznikol aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Z vykonaného dokazovania súdu prvej inštancie vyplynulo, že žalobca bol bezúhonným človekom, nikdy nebol trestne ani priestupkovo stíhaný, a preto vznesenie obvinenia v danej veci nesporne výrazne zasiahlo do jeho psychického stavu ako i do jeho dobrej cti a povesti.

24. Z týchto dôvodov odvolací súd zastáva názor, že priznanie žalobcovi titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumy 1 000,- eur je primerané, a to i s prihliadnutím na rozhodnutie súdu prvej inštancie zo dňa 23.03.2018, č. k. 27C/15/2016-72 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k.

17Co/157/2019-111 zo dňa 27.08.2020 (známej odvolaciemu súdu z úradnej činnosti), v rámci ktorého konania bolo spoluobžalovanému žalobcu W. U. priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v sume 3 000,- eur v totožnej veci, pričom sa nejednalo o osobu tak bezúhonnú ako je žalobca v tomto súdnom konaní (viď bod 95. rozsudku č. k. 27C/15/2016-72 zo dňa 23.03.2018).

25. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. a súvisiacom výroku IV. o trovách konania ako vecne správny potvrdil.

26. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi, ktorý bol v odvolacom konaní plne úspešný, náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko zostal v odvolacom konaní nečinný.

27. Rozhodnutie bolo senátom Krajského súdu v Trenčíne prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).